

А. Рыбаков,
студент 2 курса юридического факультета
Чувашского государственного университета,
Российская Федерация, г. Чебоксары

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ БОРЬБЫ С ТЕРРОРИЗМОМ

В последние 15 лет международное сообщество испытывает возрастающий натиск терроризма. Например, в России число связанных с ним учтенных деяний ежегодно увеличивается в 2,5 раза. Расширяется информационная, тактическая, взаимная ресурсная поддержка террористических сообществ и групп, как в отдельной взятой стране, так и в международном масштабе. (1).

Происходит сращивание политического и уголовного терроризма, слияние структур легального и нелегального толка с националистическими, религиозно - сектантскими и другими сообществами.

К основным внутренним причинам террористических проявлений относятся: острая борьба за передел собственности и политической власти; стремление к изменению государственно-правового статуса отдельных регионов; межэтнические конфликты; идеологический раскол и криминализация общества; рост организованной преступности и коррупции; образование устойчивых очагов сепаратизма.

Для современной России борьба с терроризмом становится одним из самых приоритетных направлений правоохранительной деятельности. Концепция национальной безопасности ставит борьбу с терроризмом в один ряд с борьбой с организованной преступностью, бандитизмом, коррупцией, отмечает расширение спектра угроз, связанных с международным терроризмом, что обусловлено возможностью использования оружия массового уничтожения и новых военных технологий.

Сегодня требуются не только быстрые и адекватные меры со стороны силовых ведомств, но и разработка общегосударственной стратегии контроля над терроризмом.(2).

Анализ существующего антитеррористического законодательства Российской Федерации и современная юридическая литература позволяет сделать следующие выводы:

1) Определение терроризма, данное в ст.205 УК РФ, не соответствует определению, изложенному в Федеральном Законе «О борьбе с терроризмом», точнее, более полно соответствует определению, данному в ФЗ, «террористические акции».

2) Прямое указание в УК РФ на применение огнестрельного оружия как квалифицирующего признака терроризма оставляет за пределами уголовной ответственности применение любого оружия, в том числе влекущего массовую гибель людей (химическое, бактериологическое, ядерное и т.п.).

3) УК РФ не содержит норм, разъясняющих значение таких оценочных признаков, упомянутых в статье 205 УК РФ, как «тяжкие последствия».

4) Терроризм и диверсия разнятся целями, соответственно степенью общественной опасности. При сходстве объективных сторон идея об объединении составов заслуживает внимания.

В свете изложенных замечаний, на мой взгляд, наиболее оптимальным может быть следующее определение: терроризм – это насильственные действия, совершенные общеполитическими способами, повлекшие гибель людей, причинения вреда здоровью, повреждения имущества, нарушения нормальной деятельности органов власти и юридических лиц, объектов жизнедеятельности и транспорта, а равно угроза наступлений указанных последствий, если эти действия направлены на нарушение существующих взаимоотношений между государствами, на устрашение социальных групп, понуждению к принятию государством, юридическим или физическим лицом решения в интересах виновного.

Серьезное обсуждение рассматриваемых проблем внесет свою лепту в обуздание этого бесчеловечного явления современной и международной действительности.

Література

1. А. Куликов. Глобальная угроза XXI века // Милиция. – 2001. – №12.
2. П.П. Баранов. Это страшное слово...// Юрист-Правовед. – 2001. – №2.

А. Сілін,
курсант Донецького інституту внутрішніх справ
МВС України

ОСНОВНІ ЗАСОБИ ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНІВ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Порівняно високий ріст обсягу операцій на фондовому ринку України в сукупності зі статистичним аналізом загального стану економічної злочинності дозволяють зробити висновок про високу латентність злочинів, пов'язаних із використанням цінних паперів. Найбільш розповсюдженими засобами вчинення корисливих злочинів із використанням цінних паперів є така схема злочинних діянь, поділених поетапно:

- Незаконне придбання приватизаційних майнових сертифікатів (далі ПМС): шляхом розкрадання ПМС; шляхом скупки або іншого платного придбання у громадян.

- Повна або часткова підробка реквізитів ПМС із метою використання їх у подальшому для приватизації державного майна.

Крім посадових осіб самих приватизованих підприємств, використання незаконно отриманих ПМС із метою придбання за них акцій високорентабельних промислових підприємств може здійснюватися іншими суб'єктами. Як правило, це фінансові посередники на ринку цінних паперів.

Іншими засобами вчинення злочинів є порушення порядку емісії цінних паперів, що можуть виявлятися:

1. у формі відкритого розміщення цінних паперів без реєстрації емісії у встановленому порядку;
2. шляхом внесення громадянином або посадовою особою підприємницької діяльності в документи подані для реєстрації (емісії) цінних паперів, явно недостовірної інформації або твердження таких документів;
3. шляхом виготовлення з метою збуту або використання іншим шляхом підроблених цінних паперів. Різновиди цього засобу диференційовані з урахуванням особливостей випуску й обертання різноманітних видів цінних паперів.

Водночас, ще існує юридична безграмотність учасників вексельного обороту, а також відсутність централізованої комп'ютерної системи обліку емісій цінних паперів, що дозволяє фінансовим шахраям зловживати довірою, службовим положенням і обманювати контрагентів по вексельних зобов'язаннях більш простими завуальованими засобами.

Наступним засобом учинення злочину з використанням цінних паперів є випуск неправильно оформлених і забезпечених майном векселів із метою незаконної преференції. У даному випадку юридична особа, що є потенційним банкрутом, випускає прості векселі на осіб, із якими має довірчі відношення, із метою збільшення числа кредиторів. Після порушення справи про банкрутство векселедавці, використовуючи перевагу опротестованих у встановленому порядку векселів, одержують право обертання по вексельному договору безпосередньо до державного виконавця й в обов'язковому порядку одержують вексельну суму по зобов'язанню, не забезпеченому реальною угодою. При цьому страждають інтереси дійсних кредиторів, тому що боржник не може виконати зобов'язань у зв'язку з недостатністю власних активів у ліквідній формі перед останніми.

На фондових біржах, з огляду на їхню специфіку, так само можуть відбуватися діяння, що завдають збиток суспільним інтересам, пов'язаним з одержанням прибутків власниками за використання їх майна.

У іншому випадку, нанесення збитку тримачам цінних паперів може здійснюватися брокером з корисливих посягань при диверсифікації портфеля цінних паперів, що він одержав у керуванні. При цьому брокер, шляхом надання явно помилкової інформації про вигідність тієї або іншої операції по покупці визначеного пакету цінних паперів, підштовхує клієнта до частоті зміни портфеля інвестицій, за що одержує додаткові комісійні відсотки за свої послуги.

Водночас на ринку цінних паперів України відбуваються й інші злочини, у яких цінні папери можуть бути як засобом учинення злочину, так і об'єктом злочинного зазіхання. Хоча частіше усього подібні злочини відбуваються в сукупності з перерахованими вище засобами розкрадань і зловживань, як необхідна ланка в реалізації злочинного наміру. Так, ухиляючись від сплати податків, агенти інвестиційних фондів і компаній у змові з іншими учасниками і посадовими особами цих юридичних осіб, чинять такі дії:

1. Серед осіб, що володіють правом пільгового придбання акцій приватизованих високорентабельних підприємств, знаходять згодних продати свої компенсаційні сертифікати і майбутні акції, що ці особи можуть одержати за свої ПМС на пільгових правах.

2. Укладають із даними особами договір на брокерську діяльність, одержуючи в довірче керування ПМС і компенсаційні сертифікати цих громадян. А так само укладають інший договір, відповідно до котрого власник ПМС і компенсаційних сертифікатів відмовляється від одержання майнових і інших прав.

3. Інвестиційний фонд або компанія, що є фінансовим посередником, одержує акції підприємства по номінальній вартості, використовуючи право пільгової покупки власника цих паперів.

4. Первинні документи, що відбивають брокерські операції по придбанню акцій, знищуються, тому що дані акції не будуть затребувані власником унаслідок фактичного їхнього продажу агенту інвестиційного фонду або компанії раніше. Акції присвоюються. При цьому дані операції не вказуються в рахунках синтетичного обліку і валові прибутки занижуються на суму вартості неврахованих акцій, тобто податки з цієї суми не сплачуються.

Іншим засобом ухиляння від сплати податків є дія, коли торговці цінними паперами, використовуючи можливості ТМС, чинять дилерські операції на неорганізованому позабіржовому ринку. При цьому в договорі про постачання цінних паперів проти їхньої оплати вказується занижена ціна цінних паперів у порівнянні з фактичною.

Таким чином, функціонування ринку цінних паперів сьогодні вимагає серйозної уваги як з боку правоохоронних органів, так і з боку законодавчих органів, з метою усунення можливості протиправних дій.

О. Смаглюк,
*ад'юнкту Національної академії внутрішніх справ
України, м. Київ*

ШАХРАЙСТВО, ВЧИНЕНЕ ОРГАНІЗОВАНОЮ ГРУПОЮ

Кримінальний закон передбачає вчинення шахрайства організованою групою як кваліфікуючу обставину більшої тяжкості, ніж вчинення шахрайства за попередньою змовою групою осіб.

Відповідно до ч. 3 ст. 28 КК України злочин визнається вчиненим організованою групою, якщо в його готуванні або вчиненні брали участь декілька осіб (три і більше), які попередньо зорганізувалися у стійке об'єднання для вчинення цього та іншого (інших) злочинів, об'єднаних єдиним планом з розподілом функцій учасників групи, спрямованих на досягнення цього плану, відомого всім учасникам групи.

Організована група є різновидом групи з попередньою змовою. Вона, безперечно, становить більший рівень суспільної небезпеки і має притаманні лише їй ознаки порівняно з групою з попередньою змовою. По-перше – це стійкість організованої групи (для групи з попередньою змовою ця ознака не є обов'язковою). По-друге, організована група складається з трьох і більше учасників (до складу групи з попередньою змовою входять дві та більше особи). По-третє, діяльність учасників організованої групи спрямована на вчинення переважно двох або більше злочинів. Організованими групами шахраїв слід визнавати і такі, що створені для вчинення одного злочину, який потребує складної та ретельної підготовки та пов'язаний зі складністю його вчинення. Наприклад, такі групи мали місце при вчиненні банківських шахрайств з використанням підроблених авізо, при незаконному заволодінні коштами громадян шляхом обману та зловживання довірою так званими товариствами з обмеженою відповідальністю, недержавними пенсійними фондами, трастовими компаніями (наприклад, НПФ "Оберіг", ТОВ "Меркурій", "Алькотраст" та ін.). Однак норма про організовану групу (ч.3 ст. 28 КК), на нашу думку потребує уточнення. Із змісту формулювання "попередньо зорганізувалися у стійке об'єднання для вчинення **цього та іншого (інших)** злочинів, об'єднаних єдиним планом..." випливає, що для кваліфікації діяння таким, що вчинено організованою групою потрібно, щоб групою було вчинено як мінімум два злочини, або один, при умові що в план входило вчинення більше одного злочину. Доречно було б виправити цю нез'ясованість шляхом, наприклад заміни слів "цього та іншого (інших) злочинів" на "цього (цих) злочинів" або доповнення ч. 3 ст. 28 КК словами "група, що вчинила один злочин або створена для вчинення одного злочину також може визнаватися організованою при наявності інших ознак організованої групи".

Визначальною рисою організованої групи є стійкість об'єднання її учасників. Ця ознака певною мірою є оціночною. Групу слід вважати стійкою, якщо вона є стабільною і згуртованою, а особи, що до неї входять, мають єдині наміри щодо вчинення злочинів. Згуртованість групи виражається у її спаяності і єдності. Ці ознаки, як правило проявляються у наявності: постійних міцних внутрішніх зв'язків між учасниками групи, загальних правил поведінки, організатора (керівника), чіткого визначення ролі кожного учасника, високого рівня узгодженості дій учасників, єдиного плану, в якому передбачено розподіл функцій учасників групи і з яким вони обізнані. Значну роль відіграє і суб'єктивний момент – єдність наміру учасників групи щодо вчинення злочинів, що передбачає усвідомлення кожним з учасників факту об'єднання його з іншими особами в одну